

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat İŞIKHAN** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

6 Şubat 2023 depremi bölgesel ekonomiyi, istihdamı ve milyonlarca yurttaşın geçim kaynaklarını da derinden sarsmıştır. Depremden etkilenen illerde üretim durmuş, işyerleri yıkılmış ya da kapanmış, tarım ve hizmetler sektörü ciddi kayıplar yaşamış; haneler ani ve kalıcı bir yoksullaşma süreciyle karşı karşıya kalmıştır.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı raporlarında, deprem bölgesinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payının 2024 yılında yeniden arttığı, makro ölçekte bir toparlanma yaşandığı ifade edilmektedir. Aynı raporlarda istihdamı korumaya dönük işbaşı eğitim programları ve kurslar üzerinden on binlerce kişiye destek verildiği belirtilmektedir. Ancak bu veriler, deprem bölgesindeki gerçek ekonomik tabloyu bütünlüklü biçimde yansıtmaktan uzaktır.

Makro göstergelerde görülen toparlanma, hane düzeyinde yaşanan geçim krizini ortadan kaldırmamaktadır. İnşaat sektöründeki hareketlilik, kısa vadeli ve sınırlı bir istihdam yaratmakta; buna karşın tarım, imalat ve hizmetler gibi temel sektörlerde yaşanan kayıplar telafi edilememektedir. Artan kira ve yaşam maliyetleri, borçluluk ve güvencesiz çalışma biçimleri depremzedeler açısından kalıcı bir geçim baskısına dönüşmüştür.

İstihdam politikalarının niteliği de bu açıdan tartışmalıdır. İşbaşı eğitim programları ve kurslar, süreli ve geçici çözümler sunmakta; kalıcı, güvenceli ve insana yakışır istihdam yaratma konusunda yetersiz kalmaktadır. Depremden etkilenen illerde işgücüne katılım, kadın istihdamı, kayıt dışı çalışma ve yoksulluk göstergelerine ilişkin veriler ise kamuoyuyla şeffaf biçimde paylaşılmamaktadır.

Devletin sorumluluğu, deprem sonrası ekonomik toparlanmayı yalnızca büyüme ve harcama kalemleriyle ölçmek değil yurttaşların geçinebiliyor olup olmadığını, kalıcı bir iş ve gelir güvencesine sahip olup olmadığını esas almaktır. Bu nedenle deprem bölgesindeki ekonomik canlanmanın gerçek etkilerinin ve istihdam politikalarının sonuçlarının açık biçimde ortaya konulması zorunludur.

Bu bağlamda:

1. 6 Şubat 2023 depremlerinden etkilenen 11 ilde, deprem sonrası işini kaybeden kişi sayısı kaçtır ve bu sayı 2026 yılı itibarıyla ne ölçüde telafi edilebilmiştir?
2. Aynı illerde işsizlik oranları ve işgücüne katılım oranları deprem öncesine kıyasla nasıl değişmiştir?
3. Deprem bölgesinde uygulanan işbaşı eğitim programları ve kurslardan yararlanan 60.582 kişinin kaçını bu programlar sonrasında kalıcı ve güvenceli bir işe yerleşmiştir?
4. Bu programlardan yararlananların sektörlere göre dağılımı nedir ve bu istihdamın ne kadarını inşaat sektöründe yoğunlaşmaktadır?
5. Depremden etkilenen illerde tarım, imalat ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerin kaçını kapanmış, kaçını üretime devam edememiştir?
6. Deprem bölgesinde hane gelirlerinde yaşanan düşüşe, artan kira ve yaşam maliyetlerine ve borçluluk düzeylerine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bir tespit veya çalışma bulunmakta mıdır?
7. Kadınların ve gençlerin deprem sonrası işgücüne katılımında yaşanan değişimlere ilişkin Bakanlığınızın elinde hangi veriler bulunmaktadır?
8. Deprem bölgesinde kalıcı ve güvenceli istihdam yaratmaya yönelik, tarım, imalat ve hizmetler sektörlerini kapsayan bütünlüklü bir bölgesel istihdam ve kalkınma programı bulunmakta mıdır?
9. Depremden etkilenen yurttaşların insana yakışır bir yaşam sürdürebileceği kalıcı gelir ve istihdam koşullarının sağlanmasına ilişkin, Bakanlığınızın kamuoyuna açıklanmış bağlayıcı bir yol haritası neden bulunmamaktadır?